

نقش روپوش پزشکی در جلب اعتماد بیماران

نویسندگان: دکتر جواد خشابی^۱، دکتر سعید صمدزاده^۲

خلاصه:

با توجه به اهمیت حفظ وقار و آراستگی ظاهری پزشکان در جلب اعتماد بیماران و با عنایت به اینکه گاهی برخی از همکاران حساسیت کافی در حفظ پوشش و پوشیدن روپوش پزشکی ندارند در یک مطالعه آینده‌نگر تاثیر میزان اعتماد بیماران را با سنجش اجرای یکی از دستورات پزشکی داده شده با و بدون روپوش پزشکی اندازه گیری نمودیم. در این مطالعه اعتماد مادرانی که برای زایمان بستری و صاحب نوزاد سالم شده بودند مورد بررسی قرار گرفت. در این تحقیق پزشک کودکان پس از معاینه نوزاد بر بالین مادر حضور می‌یافت و ضمن راهنمایی های لازم به مادران سفارش می‌کرد که ۴.۵ روز دیگر برای ویزیت مجدد نوزاد مراجعه نمایند این کار یک هفته با روپوش و یک هفته بدون روپوش سفید در طول مدت یکسال (۱۳۷۸) انجام گرفت. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که میزان انجام سفارش پزشک در مادرانی که با روپوش راهنمایی شده‌اند (۱۴۳ نفر) ۶۵٪ و در گروهی که با لباس و بدون روپوش عیادت و راهنمایی گردیده‌اند (۱۳۲ نفر) ۴۷٪ بود که از نظر آماری معنی‌دار می‌باشد ($P < 0.005$) این مطالعه نشان می‌دهد که هنوز در جامعه ما پوشیدن روپوش سفید توسط کادر پزشکی و پیراپزشکی در جلب اعتماد بیماران و همراهان آنان مؤثر می‌باشد. کلید واژه: روپوش پزشکی، اعتماد بیماران

مقدمه:

رفتار، اخلاق، پوشش و آراستگی ظاهری پزشکان در جلب اعتماد بیماران مؤثر است. برداشت و انتظار بیماران از پزشکان از نظر آراستگی و پوشش در جوامع مختلف ممکن است با همدیگر متفاوت باشد. سالهاست که مردم ما پزشکان را با روپوش سفید دیده و در ذهن خود نیز تصویری از شخص آراسته و سفیدپوش ترسیم نموده‌اند. در سالهای اخیر بتدریج در برخی از کشورهای اروپایی و آمریکایی استفاده از روپوش سفید توسط پزشکان کاسته شده و

انگیزه این مطالعه نشان دادن رابطه عینی آراستگی و مراعات وضع ظاهر پزشک بخصوص پوشیدن روپوش سفید در جلب اعتماد بیماران است.

روش مطالعه:

این مطالعه در بخش زایمان یکی از بیمارستان‌های ارومیه انجام شده است. طبق روال بیمارستان همه روزه تمامی نوزادان تازه متولد شده توسط پزشک متخصص کودکان ویزیت و معاینه می‌گردیدند و این

استفاده از آن به آزمایشگاه و موارد خاص محدود شده است. در کشورمان نیز برخی از پزشکان در مطب و یا بیمارستان بسته به شرایط مختلف از روپوش سفید استفاده نموده و گاهی با لباس و بدون روپوش پزشکی بیماران را معاینه و یا عیادت می‌نمایند. تجارب متعدد نشان داده است که میزان اعتماد بیماران و پذیرش انجام سفارشات و دستورات پزشک با حفظ وقار و آراستگی مورد انتظار آنان رابطه بسیار محکمی دارد (۱).

کار طبق برنامه هر هفته توسط یکی از پزشکان کودکان همکار بیمارستان انجام می‌گردید. پس از معاینه نوزادان در واحد پرستاری، پزشک کودکان به اتفاق پرستار در اتاق مادران حضور یافته و پس از معرفی پزشک توسط پرستار، دستورات بهداشتی لازم برای شیردهی موفق، مراقبت از ناف نوزاد، پیشگیری از عفونت‌های چشمی، زمان شروع قطره مولتی ویتامین و دیگر مسائل بهداشتی آموزش‌های لازم داده شده و به سوالات احتمالی مادران و اطرافیان آنان پاسخ داده می‌شد، همچنین به مادران سفارش می‌شد که ۴ یا ۵ روز دیگر برای کنترل مجدد نوزاد به همان پزشک کودکان مراجعه نمایند.

برای بررسی اثر پوشیدن روپوش پزشکی در جلب اعتماد مادران، مراجعه به اتاق آنان هر هفته به تناوب با و یا بدون روپوش سفید انجام می‌گردید. میزان مراجعه مادران در ۴-۵ روز بعد را به عنوان شاخص اعتماد بیماران به پزشک انتخاب گردید.

این مطالعه از آغاز سال ۱۳۷۸ تا پایان همان سال و توسط یک پزشک کودکان انجام گردید.

موارد زیر از مطالعه حذف می‌شدند: ۱. مادرانی که ساکن شهرستان‌های دیگر بودند.

۲. مواردی که روزهای مراجعه مادران مصادف با تعطیلات می‌شد و یا به دلایلی امکان ویزیت نوزادان توسط همان پزشک مقدور نمی‌شد.

۳. عدم امکان ویزیت نوزادان توسط پزشک به دلایل مختلف.

۴. بستری و یا اعزام نوزادان به مراکز

دیگر به دلایل پزشکی.

۵. مادرانی که نوزادان نارس و یا با بیماری‌های مادرزادی به دنیا می‌آوردند.

نتایج:

در طول یکسال مطالعه، جمعاً ۳۱۴ نوزاد مورد معاینه قرار گرفتند که از این تعداد، ۳۹ مورد از مطالعه به دلایل ذکر شده حذف گردیدند، از ۲۷۵ مورد مطالعه در ۱۴۳ مورد حضور بر بالین مادران با پوشیدن روپوش و در ۱۳۲ مورد بدون روپوش سفید پزشکی و بالباس معمولی انجام گردید.

از گروه مادرانی که با روپوش راهنمایی شده بودند از ۱۴۳ نفر ۹۳ نفر (۶۵٪) و از گروه مادرانی که بدون روپوش و بالباس معمولی ویزیت و راهنمایی شده بودند از ۱۳۲ نفر ۶۳ نفر (۴۷٪) به سفارش انجام شده برای مراجعه مجدد و معاینه نوزاد خود اقدام نمودند. با استفاده از آزمون‌های آماری از جمله χ^2 test مشخص می‌گردد که اختلاف آماری معنی‌داری (۰۰۵ < P) بین دو گروه مورد مطالعه وجود دارد.

بحث:

در مطالعه انجام شده برای قابل‌سنجش نمودن میزان اعتماد مادران به پزشک و رابطه آن با پوشش مرسوم پزشکان و بطور غیرمستقیم حفظ ظاهر آنان اقدام عملی مادران به یکی از سفارشات داده شده در ویزیت بعد از زایمان معیار قرار داده شده است. اگر چه عوامل متعدد دیگری در تصمیم مادران برای مراجعه مجدد (مثل داشتن پزشک کودکان دیگر برای مراجعه مجدد، عدم اعتماد قبلی به پزشک معاینه‌کننده، مشکلات مالی و ...) می‌توانند

در این طرح مداخله نمایند ولی با توجه به اینکه تمام این عوامل در هر دو گروه یکسان می‌باشند اختلاف معنی‌دار موجود در مراجعه مجدد نشانگر نقش حفظ ظاهر و احترام به باورهای بیماران است.

این مطالعه نشان می‌دهد که در کشور ما مردم هنوز به میزان قابل توجهی به برداشت‌های سنتی و باورهای قبلی از پزشکان پایبندند و مراعات باورها و برآورد انتظارات آنان از جمله حفظ ظاهر در جلب اعتماد بیماران و در نتیجه بهبودی و ارتقاء سطح سلامتی مفید می‌باشد.

متأسفانه به نظر می‌رسد که در سال‌های اخیر پزشکان حفظ ظاهر و پیراستگی‌های لازم برای حرفه پزشکی را مراعات نمی‌کنند، در حالی که از زمان‌های قدیم برای پزشکان در مورد لباس و پوشش و حفظ ظاهر راهنمایی و دستورالعمل‌های مناسب زمان خود صادر شده است. به عنوان مثال در قسمتی از قسم نامه‌های اطباء هند قدیم آنان در مورد لباس راهنمایی شده‌اند. همچنین پزشکان مصری قدیم ضمن مراعات نظافت و شستشو و استحمام خود لباس سفید می‌پوشیدند (۱).

در متون اسلامی نیز ضمن سفارش به حفظ وقار و خوشخویی به پوشش تمیز و سفید تاکید شده است از آنجمله روایت شده: نه تنها سخن طیب بلکه نگاه، نشاط، انبساط و انقباض و دیگر حالات گوناگون وی در بیمار اثر بسزا دارد، و لباس سفید طیب سبب شکفتگی بیمار می‌شود چنانکه لباس سیاه موجب گرفتگی وی، چرا که، رنگها را اثر تکوینی در حالات انسان است (۲). همچنین وصیت‌نامه معروفی را در طب به بقراط نسبت داده‌اند که در آن

وصیت نامه آمده است شایسته است که
دانشجوی پزشکی ... لباسش سفید و تمیز
باشد(۳).
لازم به یادآوری است که جلب اعتماد
بیماران تنها به حفظ ظواهر مربوط نبوده و
معیارهای مهم دیگری مثل دانش، حسن
شهرت، سابقه کاری بیشتر و داشتن سجایای
اخلاقی در آن شدیداً مؤثرند(۴).

منابع:

- ۱- مجتهدی، ع: تاریخ پزشکی، جوزف
گارلند، تبریز، کتابفروشی حاج محمدباقر کتابچی
حقیقت، ۱۳۳۱، ص ۱۹.
- ۲- حسن زاده آملی، ح: اخلاق پزشکی و
تشریح از نظر علمای اسلامی، مرکز مطالعات و
تحقیقات اخلاق پزشکی، ۱۳۷۴، ص ۸
- ۳- عاملی، ج: اخلاق پزشکی در اسلام،
انتشارات صحیفه، ۱۳۶۷، ص ۳۶.
- ۴- اشرفی، م. اخلاق پزشکی، انتشارات
دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، ۱۳۶۷، ص ۱۰۰.

Abstract

The role of lab coat on the Reliance of the patients

Authors: Khashabi J, MD¹. Samadzadeh MD².

In a prospective study, we evaluated the effect of wearing lab coat on the reliance of patients.

In an obstetric Dept. all mothers were guided about their baby care after children by a pediatrician. The pediatrician attended in the mother's room with or without lab coat. The guided them about feeding jaundice, immunization and care of umbilical cord each week alternatively with or without lab coat. The mothers also were recommended to bring their babies to the clinic again after 4-5 days to be rechecked for hyperbilirubinemia and other problems. The acceptance of the physician's advice and coming back again was the index of the mother's reliance to the doctor. The study continued for 12 months during the year 1999.

After exclusion of patients with stillbirth, premature babies, and newborns with congenital diseases and malformations and mothers from cities other than Ourmia, 275 mothers were included in the study. 143 mothers were visited with lab coat (group 1) and 132 mothers were visited without wearing lab coat (group 2).

93 newborns from group 1(65%), and 63 babies from group 2(47%) were brought for second visit after 4-5 days after the first visit, ($p < 0.0005$).

As the study showed, there was an obvious relation between doctor's disciplinary on wearing lab coat and the patient's reliance.

Key word: Lab coat - Patients reliance

1- Assistant professor of Ourmia University of Medical Sciences.

2- Associate professor of Ourmia, University of Medical Sciences.